

ΡΩΣΣΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ ΠΟΥΣΚΙΝ

Ο ΦΕΡΕΤΡΟΠΟΙΟΣ

ΓΙΑ τετάρτη φορά, δυο ψοφάλογα ζεμένα, στη νεκροφόρα, όπου ο Άδριανός Προκορόφ είχε φορτώσει τα υπόλοιπα από τα πράγματά του, έκαναν τόν δρόμο από τη Μπασμανάγια ως τη Νικικτσίαγια, όπου ο φερετροποιός μετακόμιζε. Ο Άδριανός σφάλησε το παληό μαγαζί του, κύλησε άπαινω στην πόρτα μιά ταμπέλλα με τὰ λόγια: «ΠΟΥΛΙΕΤΑΙ ἢ ΝΟΙΚΙΑΖΕΤΑΙ» κι' έπειτα άκολούθησε τη νεκροφόρα πεζός.

Ζυγωνοντας στο μικρό κίτρινο σπίτι πού από καιρό τόχε στο μάτι, άρχισε νά μετανιώνη, γιατί παράτησε την παληά τρώγλη του, όπου, δεκαοκτώ όλόκληρα χρόνια, κρατούσε μιά τάξι θαυμαστή. Μάλλωσε τις δυο κόρες του και τη δούλα, γιατί άργούσαν νά συγυρίσουν κι' έπειτα άρχισε νά τις βοηθάη.

Σε λίγο όλα ταχτοποιήθηκαν: τὸ εικονοστάσι με τις εικόνες, ὁ μπουφές με τὰ γυαλικά, τὸ τραπέζι, τὸ ντιβάνι και τὸ κρεβάτι, μέσα στην κάμαρη του θάβους. Τὸ εμπόρευμα του νοικοκύρη, φέρετρα όλων τῶν χρωμάτων και ὄλων τῶν διαστάσεων, καθώς και τὰ μπαούλα, όπου φύλαγε τις λαμπάδες, τὰ καπέλλα και τὰ έπανωφόρια για τὸς πενθοῦντας, τοποθετήθηκαν μέσα στην κουζίνα και στο σαλόνι. Πάνω άπ' την πόρτα κρεμάστηκε έπιγραφή. Παρίστανε ένα καλοθρεμμένο έρωτιδέα, πού κρατούσε μιά λαμπάδα ανάποδα κι' από κάτω έγραφε:

«Ένταῦθα πωλοῦνται φέρετρα παντός είδους.

Ένοικιάζονται κι' επιδιορθώνονται φέρετρα μεταχειρισμένα».

Έπειτα οί δυο κοπέλλες άποτραθήχτηκαν στην καμαρούλα τους. Ο Άδριανός έκανε τόν γυρο του σπιτιού του, κάθησε κοντά στο παράθυρο και παράγγειλε τὸ σαμποαρί.

Κάθε πληροφορημένος άναγνώστης ξέρει ὅτι ὁ Σαΐκσπρ και ὁ Βάλτερ Σκὼτ παρουσιάζουν τὸς νεκροθάφτες ὡς ανθρώπους εὐθύμους και χωρατατζήδες, για νά έρεθίζουν τη φαντασία μας μ' αὐτή την αντίθεση. Ο σεβασμός της άληθείας μας κάνει νά μὴ άκολουθήσουμε τὸ παράδειγμά τους και μὰς έξαναγκάζει νά ὁμολογήσουμε ὅτι ὁ χαρακτήρας του φερετροποιού μας άνταποκρινόταν τέλεια πρὸς τὸ μακάβριο έπάγγελμά του. Ο Άδριανός Προκορόφ ήταν τόν περισσότερον καιρό σκεπτικός και σκυθρωπός. Δέν άφηνε την σιωπή του παρά για νά μαλλώση τις κόρες, ὅταν τις έπιανε νά προβάλλουν τὰ μουσούδια τους στο παράθυρο και νά κυττάζουν τὸς διαβάτες ἢ για νά έκθειάσουν τὰ φέρερά τους σ' αὐτούς πού άπελπισμένοι (και χαρούμενοι, συχνά) είχαν την άνάγκη τους.

Καθισμένος λοιπὸν στο παράθυρό του και πίνοντας τὸ ἔβδομο φλυτζάνι τσάι, ὁ Άδριανός, κατά την συνήθειά του είχε θυθιστή σέ θλιβερές σκέψεις. Ξαναθυμόταν αὐτήν την μεγάλη μπόρα πού πριν από ὀχτώ μέρες, είχε πετύχει την κηδεία ενός συνταξιούχου νομοτάρχη κοντά στην έξοδο της πόλεως. Πόσα έπανωφόρια, άπ' αὐτὰ πού νοίκιαζε στους «πενθοῦντας», είχαν μαζέψει από τὸ νερό! Πόσα καπέλλα είχαν χάσει τη φόρμα τους! Έπρεπε τώρα νά μπι στα έξοδα πάλι, γιατί ἡ παληά ρεζέρβα του τῶν ρούχων γι' αὐτούς πού πενθοῦσαν βρισκόταν σ' άξιοθρήνητη κατάσταση. Είνε άλήθεια πὸς λογάριαζε νά τὰ θγάλη πέρα, αν πέθαινε έπί τέλους ἡ Τριουχίνα, ἡ πλούσια γρηά εμπόρισσα, πού ἔνα χρόνο τώρα πεθαινε και πεθαμό δέν είχε. Μά ἡ Τριουχίνα καθόταν στο Ρατζγουλιάι και ὁ Προκορόφ φοβόταν μήπως οί κληρονόμοι της, αντί νά πάνε από τόσο μακριά νά τόν ζητήσουν, ὅπως του είχαν ύποσχεθῆ, συνεννοηθοῦν με κανένα εργολάβο κηδειῶν της συνοικίας.

Τρία χτυπήματα στην πόρτα διέκοψαν ξαφνικά τις σκέψεις του.

— Έμπρός! φώναξε ὁ Προκορόφ.

Ἡ πόρτα άνοιξε. Ένας άνθρωπος στὸν ὁποῖο με την πρώτη ματιά ξεχώριζε κανείς ένα Γερμανό τεχνίτη, μπήκε μέσα στην κάμαρη, πλησίασε τὸ φερετροποιό και του είπε πρόσχαρα, με την γερμανική κωμική προφορά του.

Με συγχωρεῖτε, αγαπητέ μου γείτονα, πού σὰς άνησυχῶ. Είμαι άνυπόμονος νά σὰς γνωρίσω. Είμαι τσαγκάρης. Με λένε Γκότλιμπ Σούλτζ και κάθομαι σ' αὐτὸ τὸ μικρὸ σπίτι πού εἶνε ακριβῶς άπέναντι στο δικό σας. Έορτάζω αύριο τὸς άργυροῦς μου γάμους και, χωρίς πολλές διατυπώσεις, σὰς προσ-

καλῶ νάρθῃτε νά φάτε αύριο στο σπίτι μου με τις κόρες σας. Ο φερετροποιός δέχθηκε μ' ευχαρίστησι την πρόσκλησι του τσαγκάρη. Έπειτα τόν παρακάλεσε νά καθήση και του πρόσφερε ένα φλυτζάνι τσάι. Ο Γκότλιμπ ήταν άνοιχτόκαρδος και γρήγορα ἡ κουβέντα πήρε έγκάρδιο τόνο.

— Και πὸς πάνε ἡ δουλειές της άφεντιῆς σας; ρώτησε ὁ Άδριανός.

— Έ! ἔτσι κι' ἔτσι, άπάντησε ὁ Σούλτζ. Ὡστόσο δέν παραπονιέμαι, αν κ' ἡ δουλειά μου διαφέρει από τη δική σας στο έξῃς: ὅτι ένας ζωντανός μπορεί νά κάνη και χωρίς τις μπότες μου, ενῶ ένας πεθαμένος δέν μπορεί νά κάνη χωρίς φέρετρο.

Αὐτὸ εἶν' άλήθεια! έπεδοκίμασε ὁ Άδριανός. Ένας ζωντανός πού δέν έχει νά άγοράση μπότες μπορεί νά περπατήση και ξυπόλυτος. Μά κι' ὁ πὸς κουρελής άπ' τὸς πεθαμένους χρειάζεται τὸ φέρετρό του, έχει δέν έχει νά τὸ πληρώση.

Έτσι ἡ κουβέντα τους παρατάθηκε αρκετή ὦρα ακόμα. Τέλος ὁ τσαγκάρης σηκώθηκε κι' άποχαιρέτησε τόν Άδριανό, ξαναπροσκαλῶντας τον για την άλλη μέρα.

* * *

Την άλλη μέρα, μόλις χτύπησε μεσημέρι, ὁ Προκορόφ με τις κόρες του, βγήκε άπ' τὸ νεο του σπίτι από την πόρτα της αύλης, κ' οί τρεις μαζὺ τράθηξαν για τὸ σπίτι του τσαγκάρη.

Παραβαίνοντας την συνήθεια τῶν σημερινῶν μυθιστοριογράφων, δέν θά περιγράψω οὔτε τὸ ρούσικο καφτάνι του Άδριανού Προκορόφ, οὔτε τις ευρωπαϊκές τουαλέτες πού φορούσαν ἡ δυο κόρες του, θεωρῶ ὡστόσο, ὅτι δέν θά ήταν περιττὸ νά σημειῶσω ὅτι ἡ δυο νέες κοπέλλες φορούσαν καπέλλα κίτρινα και παπούτσια κόκκινα, πρᾶγμα πού δέν τὸς συνέβαινε παρά μόνο σ' έπίσημες περιστάσεις.

Ἡ κατοικία του τσαγκάρη ήταν γεμάτη από καλεσμένους, Γερμανούς τεχνίτες τὸς περισσότερους πού τὸς συνώδευαν ἡ γυναίκες τους κ' οί βοηθοί τους. Ὡσο για Ρώσους υπαλλήλους δέν ήταν εκεί παρά ένας πολιτοφύλακας, ὁ Φιλανδός Γιούρκο, ὁ ὁποῖος παρ' ὄλη τη μικρή του θέσι, είχε κατορθώσει ν' άποκτήση την εμπιστοσύνη του οικοδεσπότη. Ἡ πυρκαϊά του 1812, καταστρέφοντας τη Μόσχα, είχε καταστρέψει συγχρόνως και την κίτρινη σκοπιά του. Μά, μόλις έφυγαν οί Γάλλοι έπιδρομείς, είχε ξεπροβάλει στη θέσι της μιά καινούργια σκοπιά, γκρίζα με λευκές δωρικές κολῶνες. Κι' ὁ Γιούρκο ξαναπήρε τη θέσι του

Ένας σκελετός διέσχισε τὸ πλῆθος τῶν καλεσμένων νεκρῶν και πλησίασε τόν Άδριανό.

μπροστά, φύλακας πιστός κι' άκοιμητος.

Όλοι σχεδόν οι Γερμανοί που κατοικούσαν στη συνοικία Νικικτσάγια ήξεραν τον Γιούρκο, γιατί τους έκανε ένα σωρό εύκολιες, με την άτυνομία. Γι' αυτό και ο Άδριανός θιάστηκε να γνωριστεί μ' αυτόν τον άνθρωπο, του οποίου, άργά ή γρήγορα, μπορούσε να λάβη την ανάγκη. Καί, όταν οι προσκαλεσμένοι κάθισαν στο τραπέζι, κάθισε κι' αυτός πλάι του.

Ό κύριος και ή κυρία Σούλτζ και ή κόρη του Λόττχεν, μιá δεσποινίς δεκαεφτά χρόνων, ένω έτρωγαν με τους καλεσμένους τους και τους τιμούσαν, βοηθούσαν συγχρόνως τή μαγειρίσσα στο σερβίρισμα. Η μύρα κυλούσε άφθονη. Ό Γιούρκο έτρωγε όσο τέσσερες άνθρωποι. Ό Άδριανός δέν πήγαινε πίσω. Η κόρες του έκαναν τις λεπτεπίλεπτες, "Όσο περνούσε ή ώρα, ή κουβέντα γινόταν πιό ζωηρή. "Εξαφνα ο οικοδεσπότης επέβαλε σιωπή και άνοιγοντας μιá σφραγισμένη μπουτίλλια, φώναξε:

— Στην ύγεια τής καλής μου Λουίζας.

Η σαμπάνια ξεχύθηκε άφρισιμένη άπό τή μπουτίλλια κι' ο νοικοκύρης άπόθεσε με τρυφερότητα τά χείλη του στο δροσερό πρόσωπο τής σαραντάρας συντρόφισσάς του, ένω οι καλεσμένοι με θόρυβο άδειαζαν τά ποτήρια τους στην ύγεια τής καλής Λουίζας.

— Στην ύγεια τών άγαπητών μας καλεσμένων! φώναξε ο τσαγκάρης, άνοιγοντας και δετερη μπουτίλλια.

Οι καλεσμένοι τόν ευχαρίστησαν και τσούγκρισαν πάλι τά ποτήρια τους. Η προπόσεις διαδεχόντουσαν ή μιá τήν άλλη. "Ηπιαν στην ύγεια του καθενός ξεχωριστά. "Ηπιαν στην ύγεια τής Μόσχας. "Ηπιαν άκόμα στην ύγεια καμμιά δεκαπενταριά γερμανικών πόλεων, άπό τις οποίες καταγόντουσαν οι καλεσμένοι, στην ύγεια όλων τών συντεχνιών γενικά, και κάθε συντεχνίας χωριστά. "Ηπιαν στην ύγεια τών άφεντάδων και τών εργατών.

Ό Άδριανός έπινε στά γερά. "Εγινε τόσο εύθυμος, ώστε με τή σειρά του τόλμησε να κάνη κι' αυτός μιá άστεία πρόποσι. "Επειτα ένας χοντρός ψωμάς ύψωσε τó ποτήρι του και φώναξε:

— Στην ύγεια εκείνων για τους οποίους δουλεύουμε!

Η πρόποσί του, όπως κι' όλες ή άλλες, έγινε δεκτή μ' εύθυμία. "Επειτα οι προσκαλεσμένοι άρχισαν να πίνουν, χαιρετώντας ο ένας τόν άλλο. Ό ράφτης χαιρέτησε τόν τσαγκάρη, ο τσαγκάρης χαιρέτησε τόν ράφτη, ο ψωμάς τους χαιρέτησε και τους δυό, όλος ο κόσμος χαιρέτησε τόν ψωμά, και ύττω καθεξής:

"Επειτα άπ' όλους αυτούς τους άμοιβαίους χαιρετισμούς, ο πολιτοφύλακας Γιούρκο, γύρισε προς τόν γείτονά του τόν Άδριανό και φώναξε:

— "Ελα, φιλαράκο, να πιούμε στην ύγεια τών πεθαμένων σου!

"Όλος ο κόσμος γέλασε με τó άστείο αυτό, ένω ο φερετροποιός, προσθεβλημένος, στην άξιοπρέπειά του, κατσούφιασε. Μά κανείς δέν τó άντελήφθη αυτό και οι καλεσμένοι εξακολούθησαν να πίνουν.

Είχε σημάνει πειά έσπερινός, όταν σηκώθηκαν άπό τó τραπέζι.

Οι περισσότεροι ήσαν στουπί στο μεθύσι. Ό χοντρός ψωμάς κι' ο βιβλιοδέτης, που τó πρόσωπό του έμοιαζε με δέσιμο άπό κόκκινο πεσί, πήραν τόν Γιούρκο άπό τις μασχάλες και τόν μετέφεραν ως τή σκοπιά του.

Ό φερετροποιός ξαναγύρισε σπίτι του μεθυσμένος και μανιασμένος.

— "Α! μούγκριζε δυνατά. Φαντάζονται ότι ή δουλειά μου είναι λιγώτερο τιμημένη άπό τή δική τους;... "Ενας φερετροποιός

δέν είναι ούτε νεκροθάφτης, ούτε δήμιος... Άκους εκεί ν' άρχισουν να γελάνε με μένα!... Κι' έγω που σχεδιάζα να τους καλέσω για να τους κάνω τó τραπέζι!... Δέν θα καλέσω ούτε έναν... Αυτοί που θα καλέσω, θα είναι οι πελάτες μου, οι πεθαμένοι!...

— "Ελα στα σωστά σου, άφέντη: τού είπε ή ύπνρέτρια που τού έβγαζε τά παπούτσια. Τι κάθισαι και λές;... Κάνε γρήγορα τó σταυρό σου! Να κάνης τραπέζι στους πεθαμένους!... Τι φρίκη!...

— Μά τó Θεό! Σου όρκίζομαι πως θα τους προσκαλέσω, τής άποκρίθηκε ο Άδριανός. Λύριο κιόλας... Καλώς νάρθουν οι καλοί μου πελάτες!... Αύριο τó θράδυ θα έχουμε έδω μεγάλο γλέντι.

Κι' άφου είπε τά λόγια αυτά, ο φερετροποιός πλάγιασε στο κρεβάτι του, όπου σε λίγο άρχισε να ροχαλιζει...

Τόν ξύπνησαν πριν άπ' τήν αύγή. Η γρηά έμπορίσσα, ή Τριουχίνα, είχε πεθάνει τήν νύχτα. Ό υπάλληλός της είχε στείλει κάποιον άνθρωπο με άλογο για να ειδοποιήση τόν Άδριανό. Ό φερετροποιός τού έδωσε δέκα καπίκια πουρμπουάρ, ντύθηκε θιαστικά, πήρε ένα άμάξι και πήγε στο Ρατζγουλιάι, στο σπίτι τής Τριουχίνας.

Ξαπλωμένη άπάνω σ' ένα τραπέζι, ή μακαρίτισσα, κίτρινη σαν τó κερί δέν είχε άκόμα άρχισει να θρωμάη. Συγγενείς, γείτνες κ' ύπνρέτες ήταν μαζεμένοι όλόγυρά της. "Όλα τά παράθυρα ήταν άνοιχτά. Η νεκρικές λαμπάδες έκαιγαν. Οι παπάδες διάβαζαν προσευχές.

Ό Άδριανός πλησίασε τόν άνηψιό τής Τριουχίνας, έναν νεαρό έμπορο, που φορούσε μιá κομψή ρεντιγκότα και τόν πληροφόρησε ότι τó φέρετρο, τά κεριά, τó σάβανο και τ' άλλα πράγματα που χρειαζόντουσαν για τήν κηδεία, θα τού παραδινόντουσαν άμέσως και σε άριστη κατάστασι. Ό κληρονόμος τόν ευχαρίστησε διακριτικά και τού είπε ότι δέν θα συζητούσε καθόλου τις τιμές, γιατί είχεν έμπιστοσύνη στην έντιμότητά του. Ό φερετροποιός, σύμφωνα με τήν συνήθειά του, τού ώρκίστηκε ότι ή τιμές του θα ήσαν πολύ λογικές, άλλαξε ένα βλέμμα συνειδησεως με τόν υπάλληλο τής μακαρίτισσας κι' έφυγε για να κανη ό,τι χρειαζόταν.

Πέρασε όλη τήν ήμέρα του μεταξύ τού Ρατζγουλιάι και τής συνοικίας Νικικτσάγια. Κατά τó θράδυ όλα ήσαν έτοιμα. Ό φερετροποιός έδιωξε τόν άμαξά του και ξεκίνησε με τά πόδια για να γυρίση στο σπίτι του. Είχε φεγγάρι εκείνο τó θράδυ. Κι' ο Προκορώφ έφτασε κεφάτος στην συνοικία του. Κοντά στην εκκλησία τής Αναλήψεως, άκουσε τόν πολιτοφύλακα Γιούρκο, ο οποίος τόν άνεγνώρισε να τού φωνάξη καληνύχτα.

"Ηταν άργά. Ό φερετροποιός πλησίαζε πειά στο σπίτι του, όταν έξαφνα τού φάνηκε πως είδε κάποιον μπροστά στην πόρτα του, να τήν άνοίγη και να χάνεται μέσα στο σπίτι.

«Τί σημαίνει αυτό; άναρωτήθηκε ο Προκορώφ. Μήπως πέθανε κανένας πάλι κ' ήρθαν να με ζητήσουν; Η μήπως είναι κανένας κλέφτης; ή μήπως αυτές ή άνόητες ή κόρες μου μάζουν έραστές στο σπίτι μου; "Όλα είναι ένδεχόμενα...»

Κι' ο Προκορώφ έτοιμάστηκε να τρέξη να ζητήση βοήθεια άπό τόν πολιτοφύλακα Γιούρκο. Μά τήν ίδια στιγμή κάποιος άλλος πλησίασε στο σπίτι του κι' έτοιμάστηκε να μπη μέσα. Καθώς όμως είδε τόν νοικοκύρη να πλησιάζη, νάθησε κι' ανασήκωσε τó καπέλλο του. Ό Άδριανός νόμισε πως άναγνώριζε τó πρόσωπό του, μά, χωρίς να φροντίση να τó ξετάση περισσότερο, ρώτησε λαχανιασμένος:

— Έρχόσαστε στο σπίτι μου; Κάμετε τόν κόπο να μπητε μέσα, σάς παρακαλώ...

— "Ελα, δέν χρειάζονται τόσες ευγένειες, πατερούλη! τού άπάντησε ο άλλος με φωνή βαθείά. Πέρασε πρώτος. Δείξε τόν δρόμο στους καλεσμένους σου.

Η πόρτα ήταν άνοιχτή και ο Άδριανός ανέβηκε τή σκάλα. Ό άλλος τόν άκολούθησε. Ό Άδριανός νόμισε πως άκουγε θόρυβο θημάτων μέσα στο σπίτι.

— Τι διάβολο είναι; σκέφθηκε και θιάστηκε να μπη μέσα.

Μά άμέσως τά πόδια του λύγισαν. Η κάμαρη ήταν γεμάτη πεθαμένους. Τó φεγγάρι, ανάμεσα άπό τά παράθυρα, φώτιζε τά κίτρινα και γαλαζωπά πρόσωπά τους, τά ξεγυμνωμένα άπό σάρκες στόματά τους, τά θολά και μισόκλειστα μάτια τους, τις σιμές μύτες τους.

Ό Άδριανός άναγνώρισε με φρίκη όλους όσους είχε θάλει μέσα στα φέρετρά τους και, στον τελευταίο, σ' αυτό που μπηκε μέσα μαζί του, τόν νωμοτάρχη που είχαν θάψει με τή μεγάλη μπόρα.

"Όλοι, κυρίες και κύριοι, περιστοιχισαν τόν φερετροποιό κι' άρχισαν να τόν χαιρετάνε και να τόν κομπλιμεντάρουν. "Όλοι, έκτός άπό ένα φτωχό διάβολο που δέν είχε πληρώσει τίποτε για τήν κηδεία του κι' ο οποίος στενοχωρημένος, ντροπιασμένος για τά κουρέλλια που φορούσε, στεκόταν ταπεινά παράμερα, στη γωνιά.

Οι άλλοι ήσαν με πολλή άξιοπρέπεια ντυμένοι: ή μακαρίτισσες με σκουφάκια και με κορδέλλες, οι βαθμοφόροι νεκροί με

τις στολές τους και οι έμποροι με γιορτινά κοστούμια.

— "Επειτα από τη χθεσινή πρόσκλησί σου, Προκορώφ, είπε ο νομοτάρχης έξ' ονόματος όλης της αξιότιμης όμηγύρεως σηκώθηκαμε από τους τάφους μας. Δέν έμειναν πειά παρά μόνο εκείνη που έχουν άπομείνει πειά σκελετοί... Μά κι' ένας άπ' αυτούς δέν μπρεσε ν' άντισταθή στην έπιθυμία του νάρθη.

Εκείνη τη στιγμή, ένας σκελετός διέσχισε τόν πλήθος των καλεσμένων και πλησίασε τόν Άδριανό. Τό στόμα του χαμογελούσε φιλικά στον φερετροποιό. Κουρέλλια από τσόχα πράσινη και κόκκινη κρεμόντουσαν από πάνω του και τά πόδια του στις χυντρές μπόττες του κουνιόντουσαν όπως τó γουδοχέρι μέσα στο γουδί.

— Δέν με άναγνωρίζεις, Προκορώφ ; είπε ο σκελετός. Δέν θυμάσαι τόν λοχία Πέτρο Πέτροβιτς, στον όποιο τó 1799, πούλησες τó πρώτο φέρετρο... Καί τó πούλησες για καρυδένιο, ένώ ήταν ξύλινο...

Και, άφου είπε αυτά τά λόγια, ο σκελετός άνοιξε τά μπράτσα του. Ο Άδριανός έβγαλε μιά δυνατή κραυγή και μιά μεγάλη προσπάθεια τόν έσπρωξε. Ο Πέτρος Πέτροβιτς κλονίστηκε, σωριάστηκε κάτω κι' έγινε κομματάκια. "Ενας ψίθυρος άγανακτήσεως, άκούστηκε μεταξύ των νεκρών. "Όλοι άρχισαν νά υπερασπίζονται τήν τιμή του συντρόφου τους και ρίχτηκαν έναντίον του Άδριανού με κατάρες και άπειλές. Ο φτωχός φερετροποιός ζαλισμένος από τις κραυγές τους και μισοπνιγμένος, έχασε τις αισθήσεις του και σωριάστηκε άπάνω στα λειψανα του λοχία.

Ο ήλιος φώτιζε από ώρα τó κρεβάτι, όπου άναπαυόταν ο φερετροποιός. Άνοιξε επί τέλους τά μάτια κι' είδε μπροστά του τήν υπηρέτρια που έτοιμάζε τó σαμοβάρι. Θυμήθηκε με φρίκη όλα τά γεγονότα της περασμένης νύχτας: ή Τριουχίνα, ο νομοτάρχης κι' ο λοχίας Πέτροβιτς παρουσιάστηκαν συγκεχυμένα στην μνήμη του. Περίμενε σιωπηλά νά του διηγηθή ή υπηρέτρια του τó τέλος των νυχτερινών του περιπετειών.

— "Ε, λοιπόν, παρακοιμήθηκες, άφέντη! είπε ή Άξίνα, δίνοντάς του μιά ρόμπα του σπιτιού...

— Δέν ήρθε κανείς νά με δη από τó σπίτι της μακαρίτισσας Τριουχίνας ;

— Της μακαρίτισσας ; Πέθανε λοιπόν ;

— Μά, άνόητη, έσύ ή ίδια δέν με βοήθησες χθές νά έτοιμάσω τήν κηδεία της ;...

— Τί λές, άφέντη ; Έχασες τά μυαλά σου ή ακόμα δέν ξεμέθυσες από χθές τó θράδυ... Για ποιά κηδεία μιλάς ;... Χθές όλη τήν ήμέρα ήσουν στο γλέντι του Γερμανού άπέναντι. Γύρισες μεθυσμένος... Ρίχτηκες στο κρεβάτι σου και κοιμήθηκες ως τώρα, δέκα ή ώρα...

— Άδύνατον! έκανε ο φερετροποιός γεμάτος χαρά.

— Κι' όμως έτσι είνε του άποκρίθηκε ή υπηρέτρια...

— "Ε, άφου είνε έτσι, πήγαινε νά φέρης τó τσάι! έκανε ο Προκορώφ νοιώθοντας νά φεύγη από πάνω του ο τρομερός νυχτερινός έφιάλτης.

ΠΟΝΕΚΙΝ

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

Ο ΣΥΗ ΚΑΙ Ο ΓΑΜΟΣ ΤΟΥ

Ο υιασημος Γάλλος συγγραφεύς του περασμένου αιώνας Εύγένιος Σύης, ζούσε επί χρόνια πολλά μέχρι των τελευταίων έτών της ζωής του, με μιά ωραία χήρα, ή όποία τόν άγαπούσε τρυφερά.

Κάποτε ένας φίλος του τόν ρώτησε:

— Γιατί, επί τέλους δέν παντρεύεσαι με τήν χήρα Τ... άφου ζής τόσα χρόνια τόσο άρμονικά μαζί της ; Μήπως δέν σ' άγαπάει ;

— Κάθε άλλο. Με άγαπάει όπως και κατά τούς πρώτους μήνας των σχέσεών μας.

— Τότε μήπως έπαψες νά τήν άγαπάς έσύ ;

— Τήν άγαπώ πάντοτε πολύ, όπως και πρώτα.

— Μήπως δέν σου είνε πιστή ;

— Άπολύτως πιστή. Γι' αυτό είμαι τελείως βέβαιος.

— Μά τότε γιατί δέν τήν παντρεύεσαι ;

— Τό σκέφθηκα πολλές φορές αυτό. Άλλά δέν μου λές, όταν τήν παντρευθώ, πού θα πηγαί-
νω νά περνάω τις βραδύες μου ;

ΤΑ ΕΚΤΑΚΤΑ ΤΟΥ «ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ» ΤΟΥ Κ. Ν. ΤΣΕΛΕΜΕΝΤΕ ΤΑ ΤΟΠΙΚΑ ΜΑΣ ΦΑΓΗΤΑ

ΠΟΥΜΟΥΣΑΝΩ ΜΕ ΡΕΒΥΘΙΑ
(ΒΟΔΕΝΩΝ)

Μιά όκα κρέας άρνιού, από λαιμούς, παχύ, μιά όκα ρεβύθια και μιά όκα κρεμμύδια.

Μουσκεύουν τά ρεβύθια, όπως πάντα, με λίγη αλίσιβα, για νά τριφθούν και βγούνε τά τσόφλια τους.

Τά κρεμμύδια θα κοπούν ψιλά, όπως για κεφτέδες και θα γιαντισθούν στο τηγάνι με βούτυρο όσο νά ξανθίσουν.

Τά βάζουν όλα μαζί σε μιά χύτρα ή τέτζερε που νά κλείνη καλά τó καπάκι άπ' επάνω. Προσθέτουν μέσα τούς λαιμούς — σβέρκους όλόκληρους και όχι κομμένους. Ρίχνουν ανάλογο άλατοπίπερο και γεμίζουν τήν χύτρα νερό ζεστό, τόσο, όσο νά σκεπασθούν όλα, όπως για σούπα. Τότε γίνεται μιά ζύμη σφικτή με άλευρι και νερό και σφραγίζεται γύρω τó καπάκι, ώστε νά μη ξεθυμαίνη πολύ, βάζουν δε άπ' επάνω και ένα θάρος ή σιδερο τού σιδερώματος για νά μη φουσκώση και φύγη τó καπάκι. Άφήνεται δε νά θράζη πολύ σιγά, μέχρις ότου άποθράσουν τά ρεβύθια και τó κρέας.

ΣΗΜ. — Η όνομασία, «Πουμουσάνω», είνε παραφθορά της λέξεως, π ω μ α, π ω μ ά τ ι σ μ α, π ο υ μ ό ν ω. Δηλαδή πρό-

κειται περί έλληνικωτάτου φαγητού, του όποίου ή όνομασία παρεφθάρη εις βαθμόν που νά φαίνεται άκατάληπτος. Τά πλείστα δε των έλληνικών φαγητών, τας αυτές παραφθοράς έχουν ύποστη διά μέσου των αιώνων και διά τούτο μάς παρουσιάζονται με τουρκικας κατά τó πλείστον όνομασίας. Τό γεγονός τούτο έπιμαρτυρεί τήν αξίαν της περιουλλογής των τοπικών αυτών φαγητών, τά όποια θα άποτελέσουν σπουδαίαν μελέτην διά τούς μαγείρους του μέλλοντος. Κατά τόν ίδιον δε σχεδόν τρόπον, χωρίς όμως προσθήκην κρέατος, μαγειρεύονται και εις τας Κυκλάδας νήσους, ιδίως δε εις τήν Σίφνον, όπου ή άγγειοπλαστική της νήσου κατασκευάζει επί τούτω χύτρας, «σ κ ε π α σ τ α ρ ι έ ς» λεγόμενες με άρμούς γύρω στα χείλη, ώστε νά σφραγίζεται εύκόλως με ζύμη τó καπάκι και ψήνονται εις τόν φούρνον. Έχουν επίσης τó ιδιαίτερον εις τήν κατασκευήν ή χύτρες αυτές, ότι δέν έπαλείφονται από μέσα με τó γνωστό σάλτωμα ή άλοιφήν του λιθαργύρου, αλλά είνε γυμναί, όπως τά λαίνια ή γκιουβέτσια. Παρασκευάζονται δε τά ρεβύθια αυτά στον φούρνο ως εξής:

ΡΕΒΥΘΙΑ ΣΤΟ ΦΟΥΡΝΟ

(ΣΙΦΝΟΥ)

Προηγούμενος θα μουσκευθούν τά ρεβύθια, όπως συνήθως — με θρόχινο νερό της στέρνας. Κατόπιν θα ξεπλυθούν, χωρίς νά βγάλουμε τις φλούδες των. Τά βάζουν μέσα στις ειδικές χύτρες (σκεπασταριές) προσθέτουν δε νερό, πάλι θρόχινο, τόσο ώστε νά γίνουν μιά σούπα. Προσθέτουν άρκετά κρεμμύδια κομμένα φέτες ψιλές και άρκετό λάδι και πολύ λίγο άλάτι. Σφραγίζεται δε τó καπάκι με λίγη ζύμη — ή συνήθεια όμως αυτή του σφραγίσματος όσημέραι έκλείπει — και ψήνονται επί πολλάς ώρας στο φούρνο. Τό φαγητό αυτό είνε κοινότατο στην Σίφνο και κατά συνήθειαν κάθε Κυριακήν σχεδόν, τά ρεβύθια φούρνου είνε τó φαγητό της ήμέρας. Ψήνονται δε στο φούρνο άφ' έσπέρας του Σαββάτου μέχρι της Κυριακής πρό μεσημβρίας. Έπωφελούνται δε του γεγονότος ότι κάθε Σάββατο μόνον ψήνουν ψωμιά οι χωρικοί φούρνοι. Μετά τó τελευταίο δε ξεφούρνισμα των ψωμιών κατά τó έσπέρας, φουρνίζονται τά ρεβύθια και σφραγίζεται επίσης τó στόμιον του φούρνου.

Τήν έπομένην δε, μετά τήν άπόλυσιν της έκκλησίας, πηγαίνει ο κάθε κάτοχος σκεπασταριάς-τσουκαλιού, στο φούρνο και παίρνει τó ιδικόν του και άντι πληρωμής ρίχνει μιά κουτάλα ρεβύθια εις τήν παρακειμένην γαβάθαν του φούρναρη, τήν όποιαν έχει τοποθετήσει εκεί διά τόν σκοπόν αυτόν.

Ν. ΤΣΕΛΕΜΕΝΤΕΣ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ: Καν Μ. Ά ρ γ..

Έλήφθη ή συνταγή σας Γράφετέ μας όμως τί ειδος τυριού θα τεθή στην γέμισιν.

Κον Κρεμμυδοφαγον.— Λυπούμεθα πολύ, άλλ' ούκ επί κρεμμυδιώ ζήσεται άνθρωπος !»

Καν Δ. Καλιάτ... — Ευχαριστούμεν. Τό βιβλίον μου σας άπεστάλη. Ταχυδρομικά τέλη έξωτερικού δι' έκαστον βιβλίον είνε 68 δραχ. αμοιβόμενα.

